

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS/ NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

XITSONGA: RIRIMI RO ENGETELA RO SUNGULA (FAL)

PAPILA RA VUNHARHU (P3)

MUDYAXIHI/KHOTAVUXIKA 2025

TIMARAKA: 100

NKARHI: Tiawara ti2½

Papila leri ra swivutiso ri na tipheji ta 6.

SWITSUNDZUXO NA VUXOKOXOKO

1. Papila leri ra swivutiso ri avanyisiwile hi SWIYENGE SWINHARHU:

XIYENGE XA A:	Xitsalwana	(50)
XIYENGE XA B:	Xitshuriwa xa xitsalwambiko xo leha	(30)
XIYENGE XA C:	Xitshuriwa xa xitsalwambiko xo koma	(20)
2. Hlamula xivutiso XIN'WE eka xiyenge XIN'WANA na XIN'WANA.
3. Tsala hi ririmi leri u kamberiwaka hi rona.
4. Sungula xiyenge XIN'WANA na XIN'WANA eka pheji YINTSHWA.
5. U fanele u kunguhata (Xik.: hi ku tirhisa mepe wa miehleketo/dayagiramul/ chati ya nkholuko/marito ya nkoka), hlela no hlayisisa ntirho wa wena. Nkunguhato wu fanele wu vonaka EMAHLWENI ka xitshuriwa xin'wana na xin'wana.
6. Minkunguhato hinkwayo yi fanele yi kombisiwa. U tsundzuxiwa ku endla nkhwati eka minkunguhato hinkwayo.
7. U tsundzuxiwa swinenenene ku tirhisa minkarhi hindlela leyi landzelaka:

XIYENGE XA A:	Timinete ta 80
XIYENGE XA B:	Timinete ta 40
XIYENGE XA C:	Timinete ta 30
8. Nombora tinhlamulo tanihilaha ti nomboriweke hakona eka papila leri ra swivutiso.
9. Tsala nhlokomhaka leyi faneleke eka nhlamulo yin'wana na yin'wana.
10. U NGA tekeli enhlokweni nhlokomhaka loko u hlayela ntsengo wa marito.
11. Tsala swi basa no vonaka. =

XIYENGE XA A: XITSALWANA**XIVUTISO XA 1****SWILETELO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene kutani u tsala xitsalwana hi yona kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwana xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 250–300 wa marito.

1.1 Buku yo tsakisa leyi ndzi yi hlayeke. [50]

1.2 Nhlawulo wa mani na mani wa nkarhi na nkarhi. [50]

1.3 Loko ndzo tshuka ndzi winile mamiliyoni ya tirhandi. [50]

1.4 Ku ya ehansi ka vukorhokeri eswibedhlele swa mani na mani swi vangiwa hi mafambiselo ya vurhangeri bya tiko. Pfumela kumbe u kaneta mhaka leyi. [50]

1.5 Vurimi byi fanele ku rhangisiwa emahlweni laha tikweni. [50]

Hlawula xifaniso XIN'WE eka swifaniso swa 1.6–1.8 laha hansi kutani u tsala xitsalwana hi xona. Xitsalwana xin'wana na xin'wana xi fanele ku va na nhlokomhaka leyi faneleke.

1.6

[Xi huma eka: www.victoryimages.org]

[50]

1.7

[Xi huma eka: www.eldarabia.com]

[50]

1.8

[Xi huma eka: www.istock.com]

[50]

NTSENGO WA XIYENGE XA A:

50

XIYENGE XA B: XITSHURIWA XA XITSALWAMBIKO XO LEHA**XIVUTISO XA 2****SWILETELO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene kutani u tsala xitsalwambiko hi yona, kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwambiko xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 120–150 wa marito.
- Sungula nhlamulo ya wena eka PHEJI YINTSHWA.

2.1 PAPILA RA MAFUNDZA

Tsalela nhloko ya xikolo xa n'wina papila, u n'wi tsundzuxa hi vusirheleri na vuhlayiseki lebyi faneleke ku endliwa exikolweni xa n'wina.

[30]**2.2 IMEYILI**

Tsalela muakelani wa wena imeyili u khensa ku va a ku pfunile ku kuma ntirho wa nkarhinyana eka khamphani ya vona.

[30]**2.3 XIVIKO**

Tanihi hi murhangeri wa vantshwa endhawini ya ka n'wina, u komberiwile ku endla vulavisisi mayelana na ku andza ka matirhiselo ya swidzidziharisi hi vantshwa. Tsala xiviko lexi yaka eka Meyara.

[30]**2.4 N'WANGULANO**

Tsala n'wangulano exikarhi ka muchayeri wa thekisi na mukhandziyi loyi a nga hundza laha a chikaka kona hi xihoxo.

[30]**NTSENGO WA XIYENGE XA B: 30**

XIYENGE XA C: XITSHURIWA XA XITSALWAMBIKO XO KOMA**XIVUTISO XA 3****SWILETELO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene kutani u tsala xitsalwambiko hi yona, kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwambiko xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 80–100 wa marito. (U nga tluli pheji yin'we yo hlamulela eka yona.)
- Sungula nhlamulo ya wena eka PHEJI YINTSHWA.

3.1 XINAVETISO

Tsala xinavetiso xa bindzu ra wena ra vukorhokeri bya ku tsema byanyi na ku hunguta minsinya.

[20]**3.2 HUNGU RA SMS**

Tsala hungu ra SMS exikarhi ka wena na munghana wa wena laha mi angulanaka ka ntlhanu mi vulavula hi timhaka to lulamisela ku tsala xikambelo. (Tirhisa marito lama heleleke.)

[20]**3.3 SWILETELO**

Wena na vanghana va wena mi twananile ku ya vona filimi esinema ya laha u tshamaka kona. Tsala swiletelo swa ndlela leswi va nga ta swi landzelela ku suka exitichini xa mathekisi ku ya fika esinema ya kona.

[20]**NTSENGO WA XIYENGE XA C:****20****NTSENGO WA TIMARAKA:****100**